

România și bugetul UE

Daniel Dăianu

Conferința Institutului European Român, București, 5 decembrie 2019

1. Considerații preliminare

- O nouă realitate europeană și globală;
- Deficit de ordine globală... *the international policy regime*...regulile în aer!);
- O nouă Comisie Europeană și alta geografie politică a PE - PPE rămâne gruparea cea mai puternică, apar grupări noi (e.g. New Europe) și forța în creștere a ecologiștilor;
- Divizări majore în UE: Nord vs. Sud, Vest vs. Est
- Brexit o certitudine (resurse mai puține pentru bugetul UE).

2. Ce macină economia globală, cu implicații pentru bugetele UE și naționale?

- Decelerare economică ca umare a războaielor comerciale/valutare (economice);
- Fragmentare economică (*blocuri*) – rupere de “lanțuri de producție” și din rațiuni de securitate/geopolitice;
- **Schimbările climatice ca amenințare existențială;**
- Noul “normal” în economiile avansate (inflație și creștere economică joasă...potență limitată a politicilor monetare);
- Schimbarea tehnologică (inteligență artificială) și șomaj structural;
- Conflicte distribuționale pe fondul creșterii economice scăzute și a *șanselor inegale*;
- Complicarea deciziilor publice (consensuri mai greu de realizat);
- Conflictul economic și geopolitic SUA-China; este UE între, sau cu US?
- Erodarea relației transatlantice, din păcate.

3. Probleme europene (1)

- Obsesii devenite priorități ale instituțiilor europene (“Comisie geopolitică” ...neinspirată denumire)
 - 1) schimbările climatice;
 - 2) schimbări tehnologice (a ține pasul cu SUA și China), “suveranitate digitală”;
 - 3) gestionarea tensiunilor sociale (nemulțumiri); coeziunea socială (Göteborg summit);
 - 4) capacitate europeană de apărare (“suveranitate” europeană)...Franța și art. 5 (NATO...Sahel);
 - 5) migrația
- Alte preocupări majore
 - 1) reforme în zona euro – robustețea ZE: *risk-sharing vs. risk-reduction* (problemă fiscală);
 - 2) contra-terorism;
 - 3) apărarea regulilor în UE (statul de drept)
 - 4/ protecția frontierelor

3. Probleme europene (2)

- Nevoia de a mări bugetul UE vs. realitatea politică (plus Bexit);
- Polemici: utilitatea fondurilor de coeziune, reforma PAC....
- Tandemul Germania-Franța mai dominant după Brexit, dar cu fricțiuni majore:
 - cum vom dialoga cu cele două capitale;
 - avem aliați în diverse probleme cheie (prietenii coeziunii; relația transatlantică...).

4. Bugetul UE

- Mic în raport cu PIB-ul UE (cca. 1% din PIB; 2% din cheltuieli bugetare – față de 20% buget federal în SUA)
 - slabă integrare politică;
 - raporturi de forță;
 - o paradigmă “tranzacțională”;
- “Balanțele nete” contează pentru guverne mai mult decât “bunuri publice europene”;
- Rabaturi bizantine - logică tranzacțională între țări (donatori vs. primitori);
- Viziuni diferite pentru bugetul UE: țări ce vor mai mult pentru noile provocări (cercetare/dezvoltare, schimbări climatice, etc.) vs. “tradiționaliști” (PAC și dezvoltare regională)
- Bugetul UE depinde covârșitor de alocațiile statelor (resursele proprii, cum a recomandat Grupul Monti, inca mici). Potențiale resurse: o eventuală taxă pe emisiuni poluante;

Ce dimensiune a bugetului UE?

- Sa pledam pentru 1,3% din GNP (Gross National Product) –viziunea PE (CE a cerut 1,11)
- De ce: fiindca astfel:
 - a/ raspundem mai bine la nevoile acute noi (inclusiv climate change si innovation)
 - b/ se pot concilia mai usor nevoile devenite obsedante cu cele “traditionale”
 - c/ Argumentul macroeconomic: se poate sustine o activitate economica (cerere agregata) in conditiile de incetinire economica in Europa (este stimulul fiscal in conditii de evidente limite ale eficientei politicii monetare)

5. Romania (I)

- Fondurile de coeziune și CAP încă majoritare, ceea ce ne avantajează
- 2021-2027 posibil ultimul MFF cu alocare generoasă pentru NMS: să capitalizăm la maxim banii pentru infrastructură și competitivitate;
- Să valorificăm fondurile cât mai mult pentru amenajarea teritoriului (*climate change*); distrugerea pădurilor în România – o mostră de neputință instituțională (ca pădurea amazoniană)
- Strategia Dunării – nu am valorificat-o cum trebuie
- Cai ferate și rețea autostrăzi, portul Constanța, Otopeni – între priorități
- Alocările de la bugetul UE să fie corelate cu finanțări din resurse proprii (nota bene: pragul de 3% pentru a evita EDP prin renunțarea la resurse europene (cofinanțarea)...
- Bugetul zonei euro (inclusiv în bugetul UE) este de facto un fond de investiții, dar ar putea “canibaliza” în timp întregul dacă nu va fi separat;
- Să încercăm accesul la resursele bugetului ZE (ca stat membru ce își propune aderarea);

6. România (II)

- De îmbinat interese specifice/naționale (dezvoltare economică) cu cele generale (pentru Uniune);
- Să fim o voce pentru limitarea deteriorării relației transatlantice (apărare, comerț, China...);
- Să susținem creșterea bugetului UE în viitor (acum este 1,07%) pentru a concilia protejarea PAC și dezvoltarea regională (coeziunea) cu finanțarea noilor nevoi;
- Reducerea fondurilor pentru PAC și Dezvoltare Regională/coeziune ne-ar lovi având în vedere discrepanțele economice din UE
- O reformă a PAC poate avea loc, dar fără a reduce fondurile pentru NMS;
- Să susținem finanțarea noilor nevoi (bunuri publice europene):
 - apărare (dar nu în competiție cu NATO);
 - protejarea granițelor (programe de dezvoltare în vecinătăți - Africa!!!).

6. România (III)

- Programele de investiții din bugetul UE (Planul Juncker) au avantajat țările mai dezvoltate (necesara discriminare în favoarea statelor mai puțin dezvoltate, ce se confruntă cu exod masiv de forță de muncă)
- Fondurile pentru dezvoltare nu sunt “granturi”, ci intră în logica de creare a unui “*level playing field*” (Piața Unică nu creează condiții egale...)
- Un program de asistență pentru aderarea la ZE...
- Bugete pe 5 ani au sens: mai adecvate vremurilor (mai flexibile); în pas cu ciclul politic din Uniune;
- **România are nevoie de rezerve și robustețe – vremurile devin tot mai complicate**
- **Banii europeni trebuie să fie judecați în combinație cu propriile resurse (veniturile bugetului național sunt mult sub cele necesare și posibile!!!)**